

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

**S.T.O. PRIM IMHALLEF
SILVIO CAMILLERI**

Seduta ta' l-10 ta' Mejju, 2013

Numru 445/2012

Il-Pulizija

[Spettur Frank Anthony Tabone]

vs

Joseph Axiak

Il-Qorti,

1. Rat l-akkuza dedotta kontra l-appellant Joseph Axiak, bin Saviour u Josephine nee' Miżzi, mwieled fit-30 ta' Lulju 1953, residenti Sunvalley, Flat 1, Triq l-Għar ta' Ninu, Xagħra, Għawdex, detentur tal-karta tal-Identita bin-numru 48753G talli:

fit-2 ta' April, 2012 għal-ħabta tal-16:00hrs u fil-ġranet ta' qabel fl-akwata magħrufa bħala 'Tal-Ballakki' limiti tal-Għarb, Għawdex:-

1. għamel ħsara volontarja fl-ammont ta' €100 li jikkonsisti fi ħsara li għamel lil kwerelant Lawrence Axiak meta ħarat l-istess raba` li kienet miżrugha bil-ful liema ħsara ma teċċedix €116.47 iżda teċċedi €23.29.

2. kif ukoll talli bla ħsieb li jisraq jew li jagħmel ħsara kontra l-liġi iżda biss biex jeżerċita jedd li jippretendi li għandu fixkel lil Lawrence Axiak fil-pussess ta' ħwejġu billi ħaratlu l-għalqa li Lawrence Axiak kien żergħa ful liema għalqa tinsab u hija magħrufa bħala 'Tal-Ballakki' limiti tal-Għarb, Għawdex.

2. Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-25 ta' Settembru, 2012 li biha dik il-Qorti ddikjarat illi ma tirriżultax li saret ħsara volontarja kif imsemmi fl-ewwel (1) imputazzjoni miġjuba fil-konfront tal-imputat u għaldaqstant peress illi rriteniet li ma ngabitx prova rigward l-ewwel (1) imputazzjoni illiberat lill-imputat minnha filwaqt li fir-rigward tat-tieni (2) imputazzjoni peress li rriżultalha li ġew sodisfatti l-elementi tar-*ragion fattasi* wara li rat l-artikolu 85 tal-Kap 9 tal-Liġijiet ta' Malta, sabet lill-imputat ħati tat-tieni (2) imputazzjoni u kkundannatu multa ta' ħamsa u sebgħin ewro (€75.00).

3. Rat ir-rikors tal-appellant Joseph Axiak pprezentat fit-8 ta' Ottubru, 2012 li bih talab lil din il-Qorti tvarja d-deċiżjoni appellata billi filwaqt li tikkonferma n-nuqqas ta' ħtija għar-rigward tal-ewwel (1) imputazzjoni fil-konfront tiegħu, tgħaddi wkoll biex tiddikjara nuqqas ta' ħtija fl-appellant għal dak li jirrigwarda t-tieni (2) imputazzjoni u għalhekk tilliberah ukoll minn tali imputazzjoni u ħtija.

4. Rat l-atti kollha tal-kawza inklużi id-depożizzjonijiet tal-persuni li xehedu quddiemha, semgħet lill-partijiet jittrattaw l-appell permezz tal-avukati tagħhom.

5. Il-fatti fil-qosor ta' dan il-każ kienu kif ġej:

Fit-3 ta' April 2012 għall-ħabta ta' 12.30 hrs Lawrence Axiak irraporta fl-għassa tar-Rabat Għawdex li fit-2 ta'

April 2012 għall-ħabta ta' l-4.00 pm kien mar fir-raba' tiegħu fl-akkwati magħrufa "Ta Ballakki" fil-limiti ta' l-Għarb u sab li l-għalqa tiegħu li kienet miżrugħa bil-ful kienet ġiet maħruta. Huwa rrapporta wkoll li kien jissuspetta f'ħuh Joseph Axiak bħala l-persuna li ħartitlu l-għalqa. Meta l-pulizija kellmu lill-imsemmi Joseph Axiak dan sostna li vera kien ħarat hu l-għalqa in kwistjoni iżda stqarr li dan għamlu peress li l-għalqa kienet tiegħu u talab lill-pulizija jgħidu lil ħuh Lawrence sabiex ma jidħolx aktar fl-għelieqi tiegħu u fl-għelieqi li jieħu ħsieb hu.

6. L-aggravji tal-appellant jistgħu jiġu jriassunti kif ġej:

1) il-prosekuzzjoni ma rnextilhiex tipprova mingħajr dubbju dettat mir-raġuni li Lawrence Axiak kellu jew għandu l-pussess tar-raba' in kwistjoni u dan peress li, Joe Louis Caruana, xhud tal-prosekuzzjoni stess xehed li l-għalqa in kwistjoni kien qiegħed jaħdimha hu b'arrangjament ma' Joseph Axiak u li meta ma baqax jaħdimha rritorna l-art fil-pussess tal-istess Joseph Axiak u b'hekk kkontradixxa lil Lawrence Axiak li wkoll ġie prodott mill-prosekuzzjoni;

2) l-ewwel Qorti qatt ma setgħet tasal għall-konklużjoni li t-tieni mputazzjoni ġiet pruvata meta bħala stat ta' fatt anke x-xhieda li jirrapreżentaw Awtoritajiet Pubbliċi bħal Lands Department u IACS (Dipartiment tal-Agrikoltura) kollha xehdu li huwa Joseph Axiak li għandu l-pussess ta' din l-art.

Ikkunsidrat

7. Essenzjalment l-aggravji tal-appellant jirriżolvu ruħhom f'allegazzjoni li l-ewwel Qorti għamlet apprezzament żbaljat tal-provi. Il-ġurisprudenza tal-qrati tagħna fuq dan it-tip ta' aggravju hi ben stabbilita fis-sens li din il-Qorti ma tiddisturbax l-apprezzament tal-provi li tkun għamlet l-ewwel Qorti jekk mhux għal raġunijiet gravi b'mod li din il-Qorti tirrevedi l-apprezzament ta' dik il-Qorti fl-eventwalita' biss li l-ewwel Qorti ma setgħetx raġionevolment tasal għall-konklużjonijiet li waslet għalihom fuq l-iskorta tal-provi prodotti quddiemha.

8. Meta Lawrence Axiak xehed quddiem din il-Qorti huwa stqarr li erbgħin sena ilu meta kien tifel kien jgħin lill-missieru jaħdem l-għalqa iżda imbghad huwa mar jaħdem Malta u għalhekk ma kienx jista' jkompli jgħin lil missieru li minħabba f'hekk ta lil ħaddieħor biex jaħdimha hu. Huwa u missieru reġgħu bdew jaħdmu l-għalqa għall-ħabta tal-1999 iżda ftit wara reġgħu ma komplewx jaħdmuha u l-għalqa spiċċat żdingata. FI-2008 Lawrence Axiak fettilu jnaddaf l-għalqa u reġa beda jaħdimha. Xi xahar wara li beda jaħdimha mar fuq il-post u sab li l-għalqa kienet nħartet minn ċertu Joseph Louis Caruana li, meta konfrontat minn Lawrence Axiak, qal li kien qiegħed jaħdem l-art għax baġtu l-imputat, ħu Lawrence. Lawrence Axiak ma xtaqx li Joseph Louis Caruana jkompli jaħdem l-għalqa iżda billi Caruana kien laħaq għamel xi spejjeż fl-għalqa Lawrence Axiak ddeċieda li, fuq talba ta' Caruana, jħallih jaħdimha għal sentejn. Lawrence Axiak kompli jixhed li kif għaddew is-sentejn, u ċioe fl-2010, Caruana l-għalqa telaqha u reġa beda jaħdimha hu. FI-2010 żeragħha u fl-2011 ħasad dak li żergħa u kompli jikkoltivha sakemm f'Marzu/April 2012 Lawrence Axiak kien għadda biex jara l-għalqa kif inhi u sab li l-għalqa kienet inħartet.

9. Joseph Louis Caruana, minn naħa l-oħra jgħid li kien beda jaħdem l-għalqa bl-awtorizzazzjoni tal-imputat u ħallas lill-imputat għal daqshekk. Huwa baqa' jirrepeti li dwar l-għalqa kien kellem lill-imputat u lil ħadd iżjed għalkemm wera ċertu incertezza setax ukoll f'xi żmien kellem lil Lawrence Axiak dwar l-istess għalqa.. Jgħid li l-għalqa ħadimha għal xi sentejn fuq xulxin u qatt ma ra lil Lawrence Axiak lejn l-għalqa. Iżid li wara li għaddew is-sentejn reġa talabha lil xi ħadd mill-aħwa Axiak u possibilment lit-tnejn, iżda ma kienx ċert.

10. Ix-xhud Emanuel Custo xehed li l-aħwa Axiak għandhom għalqa viċin tiegħu u illum ma jafx min minnhom qed jaħdimha għaliex ma għadux imur l-għalqa tiegħu iżda jgħid li lill-imputat ġieli rah fl-għalqa wara li l-imputat ġie mill-Canada għaliex l-imputat kien għamel mansab biex jaqbad l-għasafar u kellu wkoll xi żewġ fuliet

hemmhekk. Dwar Lawrence Axiak jgħid li darba rah fl-għalqa jaqla' xi ħaxix mill-art. Dan jaħseb li kien aktar minn erbgħa snin ilu. Lil Joe Louis Caruana qatt ma rah jaħdem l-art għalkemm uliedu qalulu li ħadimha.

11. Xehed ukoll Mario Grech li kien jaħdem l-għalqa erbgħa u għoxrin sena ilu imbgħad ma ħadimhiex aktar għaliex deher li kien ser jinqala' l-inkwiet.mal-Uffiċju Kongunt. Jgħid li warajh bdew jaħdmu l-għalqa Lawrence Axiak u missieru, Għamlet xi żmien mitluqa u imbgħad beda jaħdimha Joe Louis Caruana għalkemm ma setax jgħid min mill-aħwa kien ta l-għalqa f'idejn Caruana. Xehed ukoll li lill-imputat appellant qatt ma raħ jaħdem l-għalqa iżda lil Lawrence Axiak kien jaraħ jaħdem l-għalqa, jaħratha u jizragħha u dan għaliex huwa kellu l-għalqa tiegħu fil-qrib. Żied jgħid li lil Joe Louis Caruana ilu ma jarah jaħdem l-għalqa u l-persuna li l-aħħar ra jaħdimha kien Lawrence Axiak li għall-bidu żera' x-xgħir u s-sena ta' wara żera' l-ful.

12. L-akkużat offra x-xhieda tiegħu u xehed li l-għalqa kienu bdew jaħdmuha huwa u missieru u eventwalment meta missieru xjieħ parti mill-għalqa bdiet tinħadem minnu u l-parti l-oħra bdiet tinħadem minn ħuh Lawrence. Wara li miet missieru kull wieħed mill-aħwa baqa' jaħdem il-parti tiegħu tal-għalqa iżda l-akkużat jgħid li wara xi żmien ħuh Lawrence beda jidħol ukoll fil-parti tiegħu tal-għalqa, jaħrathielu u jehodlu ż-żara' tiegħu. L-akkużat isostni li fl-2010 kien hu li għamel iż-żara' u li din kienet tiegħu u mhux ta' ħuh Lawrence tant li kien hu li biegh iż-żara' li ċertu Ċikku Debrincat iżda meta' dan Ċikku mar biex jaqta' ż-żara' gie mwaqqaf minn Lawrence li beda jgħid li ż-żara' kienet tiegħu. L-akkużat jgħid li ma għamel xejn dwar dan iżda meta mar biex jaqta' ż-żara hu stess sab li ż-żara' ma kienetx hemm aktar. Wara għamel kwerela kontra ħuh l-għassa tal-pulizija.

13. L-akkużat zied jixhed li fl-2012 l-għalqa kien għadu jaħdimha hu u mar jaħratha bħas-soltu iżda wara ħuh Lawrence beda jgħid li fiha kellu ż-żara' tal-ful. Xehed ukoll li hu veru li meta ħarat l-għalqa kien hemm xi fulu 'l hawn u 'l hinn iżda huwa assumu li dan kien għaliex huwa

kien żera l-ful fl-għalqa xi sentejn ilu u billi jaqa' l-ful niexef dan jinbet u jitla' waħdu meta tinħarat l-għalqa.

14. Mid-difiża ġie prodott jixhed Carmel Theuma, rappreżentant tad-Dipartiment Ajax u dan xehed li f'Lulju 2004 l-imputat kien irregistra mad-dipartiment tiegħu 18-il biċċa raba' fosthom dik in kwistjoni f'dawn il-proċeduri iżda billi l-imputat ma applikax għal fondi tal-Unjoni Ewropeja is-sistema tagħhom neħñietu mis-sistema. Fl-2010 l-imputat reġa mar l-uffiċċju tagħhom u talab jerga jirriattiva l-għelieqi fuq ismu u dan rigward 8 biċċiet għelieqi. Din ir-registrazzjoni ġiet kontestata minn Lawrence Axiak f'Settembru 2011 u f'Ottubru 2011 l-imputat irribatta l-kontestazzjoni. Fil-preżent l-imputat għandu erbgħa biċċiet ta' egħlieqi registrati magħhom li ebda waħda ma hi mertu tal-appell odjern. Theuma xehed li huma ma jivverifikawx il-korrettezza ta' dak dikjarat lilhom iżda jaqbd u jirregistraw it-talba li ssirilhom mingħajr ma jagħmlu verifiki dwarha ħlief xi kontrolli fuq il-wiċċ tar-raba'.

15. Finalment xehed Frank Mizzi li ma tantx xehet dawl fuq il-kwistjoni hlief li l-għalqa ta' Ballakki hemm biċċa registrata fuq l-imputat, oħra fuq Lawrence Axiak, u biċċa fuq l-imputat u Michael Axiak flimkien.

16. Huwa ormai ben reċepit fil-ġurisprudenza tal-qrati tagħna li l-elementi tar-reat hekk msejjaħ ta' *raggion fattasi* jikkonsistu fi (1) att estern li jispolja lil xi ħadd ieħor minn ħaġa li jkun qiegħed igawdi, liema att ikun eżegwit kontra l-oppożizzjoni, espressa jew presunta, ta' dan il-ħadd ieħor; (2) il-kredenza li l-att qiegħed isir b'eżerċizzju ta' dritt; (3) il-koxxjenza fl-aġent li hu qiegħed jagħmel *di privato braccio* dak li jmissu jsir permezz ta' l-awtorita' pubblika u (4) in-nuqqas ta' titolu li jirrendi l-fatt aktar gravi.

17. Evidentement, kif hu normali f'kawżi bħal dawn, ix-xenarji li jemerġu huma kontrastanti iżda b'danakollu il-provi mismugħa xorta huma tali li jwasslu lil din il-Qorti għal ċerti konkluzjonijiet. Il-Qorti tibda biex tgħid li hija tagħti affidabilita' lid-depożizzjoni tax-xhud Mario Grech li

xehed b'mod seren, konsistenti, u kredibbli u rezista għall-kontroeżami li sarlu. L-Qorti ma ssibx raġunijiet serji għala ma għandhiex tistrih fuq ix-xieħda tiegħu minkejja li d-difiża pprovat tattakka l-kredibilita' tiegħu. Ix-xieħda ta' Mario Grech ma tħallix dubbju li mmedjatament qabel inqala' l-incident mertu ta' dawn il-proċeduri l-għalqa in kwistjoni kienet qed tinħadem minn Lawrence Axiak li fl-aħħar okkażżjoni kien żeragħha bil-ful. Jidher li minnufih qabel ma Lawrence Axiak beda jaħdem l-għalqa din kienet qed tinħadem minn Joe Louis Caruana b'arranġament ma' l-imputat liema arranġament sar mingħajr il-konsapevolezza ta' Lawrence Axiak. Lawrence Axiak ikkonfronta lil Caruana meta sar jaf li Caruana kien qed jaħdem l-għalqa u ħallieh ikompli jaħdimha peress li Caruana kien laħaq għamel xi spejjeż in konnessjon mal-ħdim tal-għalqa. Wara li Caruana waqaf jaħdimha, iżda, l-pussess tal-għalqa għaddiet għand Lawrence Axiak li beda jaħdimha u żeragħha bil-ful. Waqt li l-għalqa kienet miżrugħha bil-ful l-imputat, anki kif ikkonċeda fix-xieħda tiegħu, daħal fl-għalqa u ħaratha mingħajr l-awtorizzazzjoni ta' Lawrence Axiak. L-imputat jaċċetta li meta ħaratha fl-għalqa kien hemm xi ful, għalkemm jipprova jimminimizza l-kwantita' tal-ful iżda jgħid li assumu li l-ful li kien hemm kien tela' waħdu mill-ful niexef li kien waqa' fil-ħsad preċedenti. Mill-kumpless tal-provi li rriżultaw din il-Qorti ma ssibx din l-asserzjoni tal-imputat kredibbli. Mix-xieħda tal-imputat jirriżulta li huwa kien jaf li l-ful li kien hemm fl-għalqa ma kienx żergħu hu. Meta jittieħed qis tal-preċedenti li kienu avveraw ruħhom u l-fatt li l-imputat stess kien jaf li f'okkażżjonijiet preċedenti ħuh kien qiegħed jagħmel użu mill-istess għalqa u saħansitra kien ħaratha u qata' ż-żara ta' ġo fiha din il-Qorti ma ssibx kredibbli dak li xehed l-imputat li huwa assumu li l-ful kien tela' waħdu minflok li kien nżera' minn ħuh Lawrence Axiak. Anzi, l-Qorti hi persważa li l-appellant kien jaf li l-ful kien żergħu ħuh Lawrence. Inoltre, fiċ-ċirkostanzi l-imputat kien jaf li jekk ried javvalla xi pretensjoni fuq dak li sar kellu jirrikorri għand l-awtorita' pubblika kompetenti kif di fatti għamel f'okkażżjoni ta' disgwid preċedenti bejn l-aħwa meta l-imputat għamel kwerele kontra ħuh l-għassa.

Kopja Informali ta' Sentenza

18. Mill-premess din il-Qorti hi persważa li l-elementi kollha tar-reat de quo ġew pruvati fil-konfront tal-imputat appellant u li ċertament ma hemmx raġunijiet suffiċjenti sabiex din il-Qorti tiddipartixxi mill-apprezzament tal-ewwel Qorti f'dan ir-rigward.

Għall-motivi premessi din il-Qorti tiċġad l-appell tal-appellant Joseph Axiak u tikkonferma s-sentenza appellata fl-intier tagħha.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----